

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська**

**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська
галузь знань 03 Гуманітарні науки
(2022 рік набору)**

Полтава, 2022 р.

Програма атестаційного екзамену. Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська галузь знань 03 Гуманітарні науки.

ВНЕСЕНО

кафедрою гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету

Протокол від 01 вересня 2022 р. протокол № 1.

РОЗРОБНИКИ:

Тагільцева Яніна Михайлівна, к. філол. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;

Люлька Вікторія Миколаївна, к. філол. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;

Воловик Лариса, к. філол. н., доцент, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін;

Савенкова Олена, старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін.

СХВАЛЕНО

Радою з якості вищої освіти спеціальності «Філологія»

Протокол від 01 вересня 2022 р. протокол № 1.

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності «Філологія»

_____ (Олена САВЕНКОВА)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	6
1. ПРАКСТИЧНИЙ КУРС ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА)	6
2. ПРАКСТИЧНИЙ КУРС ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКА)	9
3. ПЕРЕКЛАД РІЗНОГАЛУЗЕВИХ ТЕКСТІВ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	13
4. ПЕРЕКЛАД РІЗНОГАЛУЗЕВИХ ТЕКСТІВ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ	14
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	16

ВСТУП

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузь знань 03 Гуманітарні науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки, навчального плану та робочого навчального плану.

Технічне забезпечення атестації здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки забезпечується відповідно до положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії та програми атестації здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки.

Відповідно до програми атестації здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки формою атестації здобувачів вищої освіти є атестаційний екзамен.

Мета проведення атестаційного екзамену – перевірити на завершальному етапі навчання здобувачів вищої освіти рівень досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, що визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузь знань 03 Гуманітарні науки для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки.

Для проведення атестації здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська першого рівня вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша –

англійська) галузь знань 03 Гуманітарні науки створюється екзаменаційна комісія. Головою екзаменаційної комісії призначається фахівець або провідний науковець в галузі філології.

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали повністю навчальний план першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Атестаційний екзамен передбачає виконання комплексу атестаційних завдань.

Засобами оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей є практичні завдання в усній (говоріння за темою поданого повідомлення, виконання усного перекладу з іноземних мов (англійська та німецька) на державну) та в письмовій формі (виконання завдання на письмовий переклад з державної мови на іноземні (англійську та німецьку)) з таких навчальних дисциплін: практичний курс першої іноземної мови (англійська); практичний курс другої іноземної мови (німецька); переклад різногалузевих текстів: економічних, юридичних, науково-технічних, суспільно-політичних, дипломатичних англійською мовою; переклад різногалузевих текстів: економічних, юридичних, науково-технічних, суспільно-політичних, дипломатичних німецькою мовою; переклад текстів агропродовольчої сфери англійською мовою; переклад текстів агропродовольчої сфери німецькою мовою.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВОДЯТЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Практичний курс першої іноземної мови (англійська)

Лексичний блок.

Тема 1. Риси особистості.

Про себе. Інтереси молодих людей в англійськомовних країнах та Україні. Проблеми молодих людей в англійськомовних країнах та в Україні. Зовнішність та характер. Зовнішність мого друга.

Тема 2. Родинне життя.

Родинні стосунки. Традиції одруження та вінчання в англійськомовних країнах та в Україні. Виховання дітей. Проблеми в родині. Сім'я, де один з батьків.

Тема 3. Студентське життя та навчання.

Моє навчання в університеті. Шляхи та способи навчання. На уроці англійської мови. Мови світу. Робочий день студента. Відомі університети. Кембридж. Відомі університети. Оксфорд. Відомі університети. Гарвард. Вихідний день студента. Візит до театру.

Тема 4. Свій дім.

Дома та ведення домашнього господарства в Україні. Умови життя. Всередині будинку. Студентський гуртожиток. Ведення домашнього господарства.

Тема 5. Географія й місцевість.

Європейська країна, яку б я хотів відвідати. Похід на пікнік. На морському узбережжі. Рідне місто / село. Відвідування цікавих місць міста Києва. Міське та сільське життя.

Тема 6. Їжа та кухня.

Їжа та напої. Eating Звички харчування в англійськомовних країнах та в Україні. Різні типи закладів харчування в англійськомовних країнах та в Україні. Моя улюблена страва, рецепт. Улюблена їжа англійців. Улюблені напої англійців. Ресторани Лондона. Поведінка за столом.

Тема 7. Поїздки. Столиці.

Поїздки літаком, морем, залізницею. Мандрівка на машині, велосипеді, „автостопом”. Вид транспорту, що найбільше мені подобається. Лондон. Нью-Йорк. Київ – столиця України.

Тема 8. Відпочинок і спорт.

Літні та зимові види спорту. Спорт та ігри, які популярні в англійськомовних країнах. Олімпійські ігри.

Тема 9. Україна та українці.

Географічне положення. Клімат. Довгий шлях до незалежності. Українські традиції та свята. Міста України. Відомі люди України.

Тема 10. Світ навколо нас.

Природа та захист навколишнього середовища. Промисловість та сільське господарство. Проблеми захисту навколишнього середовища та їх вирішення. Охорона навколишнього середовища. Світовий екологічний Рух.

Тема 11. Освіта.

Система середньої освіти в англomовних країнах. Типи шкіл. Середня освіта в Україні. Проблеми виховання дітей. Дисципліна в школі.

Тема 12. Закон і злочин.

Суди та судовий розгляд. Впровадження законів в життя в англomовних країнах та Україні. Права людини. Конституція України.

Тема 13. Політична система.

Типи державного устрою країн. Вибори, політичні партії та рух. Останні національні та міжнародні політичні тенденції. Уряд англomовних країн та України. Структура політичної системи України та англomовних країн. Вибори, політичні партії та рух.

Тема 14. Вища освіта. Робота перекладача.

Система вищої освіти в англomовних країнах та Україні. Студентське життя в британських та американських університетах.

Головні (основні) риси гарного перекладача. Труднощі роботи перекладача та шляхи їх подолання.

Граматичний блок.

Тема 1. Граматика як розділ мовної системи.

Морфологія і синтаксис як розділи граматики, предмет теоретичної граматики, зв'язок теоретичної граматики з теоретичними дисциплінами, порівняння суті теоретичної граматики і практичної граматики. Морфемна структура слова: визначення морфеми і слова, традиційна класифікація морфем, дистрибутивні типи морфем.

Тема 2. Основні граматичні поняття. Частини мови в сучасній англійській мові.

Категоріальна структура слова: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма (аналітична і синтетична), граматична опозиція. Класифікація частин мови. Різні підходи до класифікацій. Повнозначні частини мови. Службові частини мови. Критерії приналежності до певної частини мови: семантичний, формальний, функціональний.

Тема 3. Повнозначні частини мови. Іменник.

Загальні риси повнозначних частин мови. Іменник як повнозначна частина мови: лексико-граматичне значення іменника, формальні ознаки, функціональні ознаки. Категорія роду. Проблема визначення роду. Категорія відмінка. Граматична опозиція категорії відмінка. Теорії відмінка англійської мови. Семантичні типи присвійного відмінка. Категорія числа. Граматична опозиція категорії числа (однина – множина). Продуктивні і непродуктивні способи вираження граматичної опозиції. Явище лексикалізації множини. Абсолютна однина (*singularia tantum*) і абсолютна множина (*pluralia tantum*).

Тема 4. Дієслово. Час і аспект як граматичні категорії дієслова.

Дієслово як повнозначна частина мови. Система граматичних категорій. Категорія часу. Категорія базового часу і проспекта. Нейтралізація майбутнього часу. Засоби вираження часу/часових відносин (морфологічні, синтаксичні, лексичні). Функціональна транспозиція граматичних часових форм. Категорія аспекта. Аспект як вираження характеру дії, загальний, тривалий і перфектний аспекти, аспектна категорія розвитку, аспектна категорія ретроспекта. Різні способи вираження характеру дії (власне дієслівна форма, граматична структура, лексичні засоби). Часткові аспекти: початок дії (the ingressive character of the action), завершення дії (the terminative character of the action), однократна дія (actions of single occurrence), частотна дія (frequentative character of the action). Функціональна транспозиція у вираженні аспекта.

Тема 5. Категорії стану і способу в системі дієслів англійської мови.

Категорія стану дієслів. Граматична опозиція активного і пасивного станів. Розрізнення форм пасивного стану (пасивна дія, дієслівний присудок) і активного стану (стан об'єкта, складений іменний присудок), ідентичних за формою. Проміжні стани (зворотний, взаємний, середній). Граматичні структури, що виражають середній стан. Граматична опозиція «прямий спосіб – непрямий спосіб». Дійсний спосіб, наказовий спосіб, умовний спосіб.

Тема 6. Словосполучення як найменша синтаксична одиниця.

Загальна характеристика синтаксиса. Основні синтаксичні поняття. Синтаксична одиниця. Синтаксичне значення. Синтаксична форма. Синтаксична функція. Синтаксична позиція. Синтаксичні зв'язки. Типи синтаксичних зв'язків: сурядний, підрядний, предикативний. Визначення словосполучення. Порівняння словосполучення і речення. Класифікація словосполучень. Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення. Предикативні словосполучення. Іменникові підрядні словосполучення. Примодифікація, постмодифікація, змішана модифікація. Дієслівні підрядні словосполучення. Іменна комплементация, адвербіальна комплементация, змішана комплементация. Прикметникові, займенникові, прислівникові підрядні словосполучення.

Тема 7. Просте речення як монопредикативна конструкція.

Просте речення – конструкція з одним предикативним центром. Класифікація простих речень за комунікативним типом, за структурою. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень. Двоскладні і односкладні. Неповні (еліптичні) речення. Порядок слів у реченні: прямий і зворотний. Актуальне членування речень: пряме і непряме. Тема і рема, проміжний компонент (transition). Мовні засоби, які зумовлюють непряме актуальне членування: порядок слів, there-конструкції, it-конструкції, протиставні конструкції, артиклі/детермінанти, підсилювальні частки.

Тема 8. Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку.

Загальна характеристика складносурядного речення як поліпредикативної структури. Типи сурядного зв'язку: єднальний, розділовий, протиставний, причинно-наслідковий. Сурядні сполучники і сурядні адвербіальні слова.

Сильний і слабкий сурядний зв'язок. Сурядний зв'язок як діагностична модель для визначення підрядного зв'язку. Відкриті і закриті сурядні конструкції.

Тема 9. Складнопідрядне речення як поліпредикативна конструкція.

Загальна характеристика складнопідрядних речень. Головне та підрядне речення. Синдетичний і асиндетичний зв'язок. Різні підходи до класифікації складнопідрядних речень: функціональний принцип і категоріальний принцип. Характеристика підрядних речень із функцією підмета. Характеристика підрядних предикативних речень. Характеристика підрядних додаткових речень. Характеристика підрядних означальних речень. Характеристика підрядних обставинних речень.

Рекомендована література

Основна

1. Soars L. New Headway. Advanced [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2015. – 161 p.
2. Soars L. New Headway. Advanced [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2015. – 96 p.
3. Soars L. New Headway. Pre-intermediate. Fourth edition [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2012. – 160 p.
4. Soars L. New Headway. Pre-intermediate. Fourth edition [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2012. – 104 p.
5. Soars L. New Headway. Upper Intermediate. Fourth edition [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2014. – 170 p.
6. Soars L. New Headway. Upper Intermediate. Fourth edition [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2014. – 111 p.

Допоміжна

1. Face2Face Intermediate [Student's Book]. – Cambridge University Press, 2003. – 162 p.
2. Tims N. Face2Face. Intermediate [Workbook] / Nicholas Tims, Chris Redstone, Gillie Cunningham. – Cambridge University Press, 2003. – 95 p.
3. Soars L. New Headway. Elementary. Fourth edition [Student's Book] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2011. – 160 p.
4. 5. Soars L. New Headway. Elementary. Fourth edition [Workbook] / Liz and John Soars. – Oxford University Press, 2011. – 96 p.

2. Практичний курс другої іноземної мови (німецька)

Лексичний блок.

Тема 1. Риси особистості.

Про себе. Інтереси молодих людей в німецькомовних країнах та Україні. Проблеми молодих людей в німецькомовних країнах та в Україні. Зовнішність та характер. Зовнішність мого друга.

Тема 2. Родинне життя.

Родинні стосунки. Традиції одруження в німецькомовних країнах та в Україні. Виховання дітей. Проблеми в родині. Сім'я, де один з батьків.

Тема 3. Студентське життя та навчання.

Моє навчання в університеті. Шляхи та способи навчання. На занятті з німецької мови. Мови світу. Робочий день студента. Відомі університети німецькомовних країн. Вихідний день студента. Візит до театру.

Тема 4. Свій дім.

Дома та ведення домашнього господарства в Україні. Умови життя. Всередині будинку. Студентський гуртожиток. Ведення домашнього господарства.

Тема 5. Географія й місцевість.

Європейська країна, яку б я хотів відвідати. Похід на пікнік. На морському узбережжі. Рідне місто/село. Відвідування цікавих місць міста Києва. Міське та сільське життя.

Тема 6. Їжа та кухня.

Їжа та напої. Звички харчування в німецькомовних країнах та в Україні. Різні типи закладів харчування в німецькомовних країнах та в Україні. Моя улюблена страва, рецепт. Улюблена їжа та напої німців. Поведінка за столом.

Тема 7. Поїздки. Столиці.

Поїздки літаком, морем, залізницею. Мандрівка на машині, велосипеді, „автостопом”. Вид транспорту, що найбільше мені подобається. Берлін. Відень. Київ – столиця України.

Тема 8. Відпочинок і спорт.

Літні та зимові види спорту. Спорт та ігри, які популярні в німецькомовних країнах. Олімпійські ігри.

Тема 9. Україна та українці.

Географічне положення. Клімат. Довгий шлях до незалежності. Українські традиції та свята. Міста України. Відомі люди України.

Тема 10. Світ навколо нас.

Природа та захист навколишнього середовища. Промисловість та сільське господарство. Проблеми захисту навколишнього середовища та їх вирішення.

Тема 11. Освіта.

Система середньої освіти в німецькомовних країнах. Типи шкіл. Середня освіта в Україні. Проблеми виховання дітей. Дисципліна в школі.

Тема 12. Закон і злочин.

Суди та судовий розгляд. Впровадження законів в життя в німецькомовних країнах та Україні. Права людини. Конституція України.

Тема 13. Політична система.

Типи державного устрою країн. Вибори, політичні партії та рух. Останні національні та міжнародні політичні тенденції. Уряд німецькомовних країн та України. Структура політичної системи України та німецькомовних країн. Вибори, політичні партії та рух.

Тема 14. Вища освіта. Робота перекладача.

Система вищої освіти в німецькомовних країнах та Україні. Студентське життя в університетах німецькомовних країн.

Основні риси гарного перекладача. Труднощі роботи перекладача та шляхи їх подолання.

Граматичний блок.

Тема 1. Основні граматичні поняття. Частини мови в сучасній німецькій мові.

Категоріальна структура слова: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма (аналітична і синтетична), граматична опозиція. Класифікація частин мови. Повнозначні частини мови. Службові частини мови. Критерії приналежності до певної частини мови: семантичний, формальний, функціональний.

Тема 2. Повнозначні частини мови. Іменник.

Загальні риси повнозначних частин мови. Іменник як повнозначна частина мови: лексико-граматичне значення іменника, формальні ознаки, функціональні ознаки. Категорія роду. Проблема визначення роду. Категорія відмінка. Категорія числа.

Тема 3. Дієслово.

Дієслово як повнозначна частина мови. Система граматичних категорій. Категорія часу. Засоби вираження часу/часових відносин (морфологічні, синтаксичні, лексичні). Функціональна транспозиція граматичних часових форм.

Тема 4. Категорії стану і способу в системі дієслів німецької мови.

Категорія стану дієслів. Граматична опозиція активного і пасивного станів. Розрізнення форм пасивного стану (пасивна дія, дієслівний присудок) і активного стану (стан об'єкта, складений іменний присудок), ідентичних за формою. Дійсний спосіб, наказовий спосіб, умовний спосіб.

Тема 5. Словосполучення як найменша синтаксична одиниця.

Загальна характеристика синтаксиса. Основні синтаксичні поняття. Синтаксична одиниця. Синтаксичне значення. Синтаксична форма. Синтаксична функція. Синтаксична позиція. Синтаксичні зв'язки. Типи синтаксичних зв'язків: сурядний, підрядний, предикативний. Визначення словосполучення. Порівняння словосполучення і речення. Класифікація словосполучень. Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення. Предикативні словосполучення. Іменникові підрядні словосполучення. Примодифікація, постмодифікація, змішана модифікація. Дієслівні підрядні словосполучення. Іменна комплементация, адвербіальна комплементация, змішана комплементация. Прикметникові, займенникові, прислівникові підрядні словосполучення.

Тема 6. Просте речення як моно предикативна конструкція.

Просте речення – конструкція з одним предикативним центром. Класифікація простих речень за комунікативним типом, за структурою. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень. Двоскладні і односкладні. Неповні (еліптичні) речення. Порядок слів у реченні: прямий і зворотний.

Тема 7. Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку.

Загальна характеристика складносурядного речення як поліпредикативної структури. Типи сурядного зв'язку: єднальний, розділовий, протиставний, причинно-наслідковий. Сурядні сполучники і сурядні адвербіальні слова.

Тема 8. Складнопірядне речення як поліпредикативна конструкція.

Загальна характеристика складнопірядних речень. Головне та пірядне речення. Різні підходи до класифікації складнопірядних речень: функціональний принцип і категоріальний принцип. Характеристика пірядних додаткових речень. Характеристика пірядних означальних речень. Характеристика пірядних обставинних речень.

Рекомендована література

Основна

1. Themen aktuell 1: Kursbuch / [Hartmut Aufderstraße, Heiko Bock, Mechthild Gerdes, Jutta Müller, Helmut Müller]. – Max Hueber Verlag, 2007. – 159 S.
2. Themen aktuell 1: Arbeitsbuch / [Heiko Bock, Karl-Heinz Eisfeld, Hanni Holthaus, Uthild Schütze-Nöhmkke]. – Max Hueber Verlag, 2007. – 200 S.
3. Themen aktuell 2: Kursbuch / [Hartmut Aufderstraße, Heiko Bock, Jutta Müller, Helmut Müller]. – Max Hueber Verlag, 2011. – 160 S.
4. Themen aktuell 2: Arbeitsbuch / [Hartmut Aufderstraße, Heiko Bock, Jutta Müller]. – Max Hueber Verlag, 2011. – 152 S.
5. Themen aktuell 3: Kursbuch / [Michaela Perlmann-Balme, Andreas Tomaszewski, Dörte Weers]. – Max Hueber Verlag, 2012. – 168 S.
6. Themen aktuell 3: Arbeitsbuch / [Heiko Bock, Jutta Müller]. – Max Hueber Verlag, 2013. – 184 S.
7. Dreyer H. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik / H. Dreyer, R. Schmitt. – Max Hueber Verlag, 2008. – 358 с.

Допоміжна

1. Бориско Н. Ф. Самоучитель немецкого языка / Н. Ф. Бориско. – Киев: ИП Логос, 2003. – Т.1 – 2003. – 480 с.
2. Бориско Н. Ф. Самоучитель немецкого языка / Н. Ф. Бориско. – Киев: ИП Логос, 2003. – Т.2 – 2003. – 512 с.
3. Постнікова О. М. Німецька мова. Розмовні теми: книга 1 / О. М. Постнікова. – К.: А.С.К., 2001. – 400 с.
4. Постнікова О. М. Німецька мова. Розмовні теми: книга 2 / О. М. Постнікова. – К.: А.С.К., 2001. – 400 с.

3. Практика письмового та усного перекладу першої іноземної мови (англійська)

Тема 1. Письмовий переклад.

Лексичні, граматичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.

Способи перекладу лексичних одиниць. Словникові відповідники. Переклад неоднозначних слів (вибір варіантного відповідника). Транскодування. Калькування (дослівний переклад).

Контекстуальна заміна. Смысловий розвиток. Антонімічний переклад (нормальна негативація). Описовий переклад.

Перекладацькі лексичні трансформації. Конкретизація значення слова. Генералізація значення слова. Додавання слова.

Вилучення слова. Заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови. Перестановка слова.

Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їх перекладу. Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія термінів і переклад.

Тема 2. Усний двосторонній переклад.

Типи контекстів і контекстуальні зв'язки в усному повідомленні. Текст, контекст, дискурс.

Рівні та компоненти усного перекладу. Комунікація у двосторонньому перекладі.

Два рівні перекладу. Тріада перекладацького процесу. Фактор часу.

Прецизійна та базова інформація, різниця між ними та важливість для адекватного перекладу. Складові прецизійної та базової інформації.

Переклад прецизійної інформації. Небажані ситуації в двосторонньому перекладі. Як уникнути помилок.

Характерні особливості професійного перекладу. Інтелектуальні вимоги. Вимоги до адекватності перекладу. Пам'ять і усний переклад.

Аналіз і синтез в усному перекладі. Два етапи перекладацького процесу. Розуміння та визначення смислових одиниць. Типи шумів. Здогадка та інтуїція. Важливість бачити промовця.

Рекомендована література

Основна

1. Максимов С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мова). – К., 2007. – 416 с.
2. Переклад англомовної технічної літератури. - За ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана. - «Нова книга». Вінниця, 2006. – 291 с.
3. Переклад англомовної економічної літератури. Під ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана, - Вінниця, «Поділля» - 2000, 2002. – 357 с.
4. Казакова Т. А. Художественный перевод / Теория и практика / Т. А. Казакова . – СПб.: Инъязиздат, 2006. – 544 с.

5. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: Навчальний посібник / В. І. Карабан, Дж. Мейс. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 608 с.

Допоміжна

1. Гарбовский Н. К. Теория перевода / Н. К. Гарбовский. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2007. – 544 с.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Науковий посібник / І. М. Литвин. – Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. – 288 с.
3. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навчальний посібник / В. Коптілов. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.

4. Практика письмового та усного перекладу другої іноземної мови (німецька)

Тема 1. Письмовий переклад.

Лексичні, граматичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.

Способи перекладу лексичних одиниць. Словникові відповідники. Переклад неоднозначних слів (вибір варіантного відповідника). Транскодування. Калькування (дослівний переклад).

Контекстуальна заміна. Смисловий розвиток. Антонімічний переклад (нормальна негативація). Описовий переклад.

Перекладацькі лексичні трансформації. Конкретизація значення слова. Генералізація значення слова. Додавання слова.

Вилучення слова. Заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови. Перестановка слова.

Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їх перекладу. Міжгалузєва та внутрішньогалузєва омонімія термінів і переклад.

Тема 2. Усний двосторонній переклад.

Типи контекстів і контекстуальні зв'язки в усному повідомленні. Текст, контекст, дискурс.

Рівні та компоненти усного перекладу. Комунікація у двосторонньому перекладі.

Два рівні перекладу. Тріада перекладацького процесу. Фактор часу.

Прецизійна та базова інформація, різниця між ними та важливість для адекватного перекладу. Складові прецизійної та базової інформації.

Переклад прецизійної інформації. Небажані ситуації в двосторонньому перекладі. Як уникнути помилок.

Характерні особливості професійного перекладу. Інтелектуальні вимоги. Вимоги до адекватності перекладу. Пам'ять і усний переклад.

Аналіз і синтез в усному перекладі. Два етапи перекладацького процесу. Розуміння та визначення смислових одиниць. Типи шумів. Здогадка та інтуїція. Важливість бачити промовця.

Рекомендована література

Основна

1. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям): підручник [Електронний ресурс] / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с.
2. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова) / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй., А. М. Науменко. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 592 с.
3. Щигло Л. В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова: навчальний посібник / Л. В. Щигло. – Суми: Сумський державний університет, 2015. – 214 с.
4. Практика перекладу. [укр./нім.]: Підручник для ВНЗ / [З. І. Кучер та ін.]. – Нова книга, 2013. – 504 с.

Допоміжна

1. Литвин І. М. Перекладознавство: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. М. Литвин. – Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2014. – 288 с.
2. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю “Переклад” / Л. М. Черноватий. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — 376 с.
3. Термінологія та переклад / [Л. П. Білозерська та ін.]. – Нова книга, 2010. – 232 с.
4. Новий німецько-український та українсько-німецький словник [уклад. З.О. Басанець та ін.]. – Київ: А.С.К., 2005. – 1023 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Шкала оцінювання: 4-х бальна, 100-бальна та ЄКТС

<i>Сума балів за всі види навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка ЄКТС</i>	<i>Оцінка за 4-х бальною шкалою</i>	<i>Пояснення критеріїв оцінювання</i>
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	Теоретичний зміст дисциплін, що є складниками атестаційного екзамєну, засвоєний здобувачем вищої освіти повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою атестаційного екзамєну, виконані в повному обсязі без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	B	добре	Теоретичний зміст дисциплін, що є складниками атестаційного екзамєну, засвоєний повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою атестаційного екзамєну, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, наявно дві-три незначні помилки.
74 – 81	C		Теоретичний зміст дисциплін, що є складниками атестаційного екзамєну, засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою атестаційного екзамєну, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, наявні декілька незначних помилок або одна-дві значні помилки.
64 – 73	D	задовільно	Теоретичний зміст дисциплін, що є складниками атестаційного екзамєну, засвоєний не повністю, але прогалини в знаннях не носять істотного (системного) характеру, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою атестаційного екзамєну навчальних завдань виконані, деякі з виконаних завдань містять значні помилки.
60 – 63	E		Теоретичний зміст дисциплін, що є складниками атестаційного екзамєну, засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених програмою атестаційного екзамєну завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.